



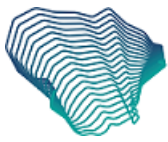
# LAB-ADA

LAB for Adults non-formal Digital Awareness

**Žemą kvalifikaciją  
turinčių suaugusiųjų  
mokymosi tobulinimo  
plano sudarymas**

**TIKSLINĖS GRUPĖS**

**2023**



**LIBA**  
LIETUVOS IMITACINIŲ  
BENDROVIŲ ASOCIACIJA



## TURINYS

|  |   |
|--|---|
| Įvadas   | 3 |
| Ekspertų profiliai                                   | 3 |
| ŽKS motyvacija ir dalyvavimas asmeniniame tobulėjime | 4 |
| Medžiaga, priemonės, išteklių ir praktika            | 7 |
| LAB-ADA mokymosi tobulinimo planas                   | 9 |



**Co-funded by  
the European Union**

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai.

Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Europos Komisija, jos institucijos ir Švietimo mainų paramos fondas negali būti laikomi atsakingi už šios medžiagos turinį ir bet kokią pateikiamos informacijos naudojimą.



## Ivadas

Ši tikslinė grupė rengiama pagal „Erasmus+“ programą **LAB-ADA**. Šis tikslinės grupės vadovas skirtas ŽKS ekspertams ir praktikams, juo siekiama surinkti informaciją apie susijusias kompetencijų sistemas, geriausią praktiką, galimybes, iniciatyvas ir iššūkius ŽKS švietimo srityje.

Toliau bus rengiamos tikslinės grupės, kuriose bus renkami kokybiniai duomenys, susiję su: apklausos rezultatų patvirtinimu (paskatos, parama, įgūdžių rinkinys), gilesniu problemos suvokimu; pasiūlymų dėl ŽKS susidomėjimo atitinkamomis mokymosi galimybėmis ir geresnių galimybių įsitraukti į neformalųjį mokymąsi pateikimu.

Vadove pateikiami orientaciniai pusiau struktūruoti klausimai, kuriuos sudaro šios **penkis dalys**:

- Ekspertų profilis;
- ŽKS motyvacija ir įsitraukimas į asmeninį tobulėjimą;
- Komentarai apie LAB-ADA KOMPETENCIJŲ MODELIS
- Švietimo ištekliai;
- Iniciatyvos, praktika, tyrimai, iššūkiai.

Kiekvienas iš penkių partnerių apklausė po penkis ekspertus, iš viso **25 ekspertus**, kiekvienos tikslinės grupės trukmė buvo apie 1,5–2 val. ir ji vyko 2022 m. rugsėjo–lapkričio mėn.

## Ekspertų profiliai

Kiekvienoje šalyje buvo apklausti skirtingo profilio ir išsilavinimo suaugusiųjų švietimo ekspertai.

Dauguma ekspertų sutinka, kad vienas iš pagrindinių pedagogo uždavinių yra skleisti savo ugdymo ir mokymo filosofiją. Pedagogai savo filosofiją grindžia teorijomis, išmoktomis per formalųjį ugdymą, tačiau dauguma sutinka, kad jie pradeda nuo tokios mokymo filosofijos ir laikui bėgant ją koreguoja. Šie mokymo filosofijos koregavimai daugiausia grindžiami asmenine patirtimi ir geriausia praktika, kuri gali atsirasti konkrečioje mokymo srityje. Kiekvienas pedagogas, rinkdamasis ir taikydamas savivaldžiu mokymusi pagrįstą mokymo strategiją, turi apsvarstyti visus aspektus. Ne visi suaugusieji besimokantieji yra savarankiški, todėl mokymo filosofija turėtų būti grindžiama skirtingomis mokymo filosofijomis, kad būtų galima atsižvelgti į besimokančiuosius, nepriklausomai nuo jų savarankiškumo lygio. Be to, svarbu mokymo filosofiją perteikti besimokantiems, kad būtų išvengta nesusipratimų ir nemalonių situacijų.

Konkrečiai, tikslinėje grupėje dalyvavę ekspertai:

- provincijų suaugusiųjų švietimo centrų (CPIA) profesoriai ir (arba) direktoriai;
- suaugusiųjų švietimo veikloje dalyvaujančių asociacijų bendradarbiai;
- matematikos, informatikos, italų kalbos, muzikos profesoriai;
- ES projektų autoriai;
- mokslininkai ir pedagogai.



Kai kurie ekspertai nebuvo tinkamai ir konkrečiai apmokyti mokyti suaugusiuosius, todėl jų idėjos ir metodikos kilo iš darbo praktikos ir patirties, įgytos atliekant mokslinius tyrimus. Viena vertus, pedagogai jau įprato „statyti“ ir „kurti“ netradicinį ugdymo kelią, remdamiesi konkrečia situacijos būtinybe; kita vertus, tai lemia metodinį ir didaktinį susiskaidymą (švietimo sistemoje, kuri neskatina tarpdisciplininio ir aktyvaus pedagogų bendradarbiavimo, bent jau valstybinėse institucijose).

Įdomus suaugusiųjų švietėjų profilio aspektas yra tai, kad visi jie mano, jog suaugusiųjų švietimas ir mokymasis visą gyvenimą yra svarbus kiekvieno žmogaus gyvenimo aspektas. Žinių ir įgūdžių tobulinimas padeda ne tik įgyti naujų žinių ir informacijos, bet ir pakelti savo gyvenimo kokybę socialiniu ir kultūriniu požiūriu. Nuolatinis bet kurio asmens, ypač šiandien, XXI amžiuje, ugdymasis yra tai, ką jie laiko gyvybiškai svarbia veikla bet kuriam žmogui, tiek senam, tiek jaunam.

## ŽKS motyvacija ir dalyvavimas asmeniniame tobulėjime

Dauguma pedagogų sutinka, kad viena iš pagrindinių ŽKS problemų yra žemas jų motyvacijos lygis įsitraukti į konkrečias programas, kurios ne tik suteiktų jiems naujų asmeninių, bet ir profesinių savybių. Kartais motyvaciją didina išoriniai veiksniai, pavyzdžiui, tam tikras pripažinimas ar galimybė gauti darbą užsienyje, daugiau taškų profesiniame gyvenimo aprašyme ir pan. Galbūt tam tikra ŽKS problema yra ta, kad per savo profesinės veiklos metus jie prarado įprotį nuolat mokytis. Kai kurie net užsimena, kad viešosios įstaigos turėtų parengti vieningą strategiją, kurioje būtų išdėstyti aiškūs suaugusiųjų švietimo tikslai ir kriterijai.

Kad ŽKS būtų labiau motyvuoti, galima pažymėti kelias galimybes. Vieni mano, kad mikroveiksniai, pavyzdžiui, ugdymas turėtų būti labiau asmeninis ir mokinys turėtų matyti naudą iš dalyvavimo jame, taip pat makroveiksniai, pavyzdžiui, ekonomika, darbo rinka ir kiti dalykai. Mūsų socialinė aplinka nėra indukcinė, ji nesuteikia daug galimybių panaudoti tuos įgūdžius, todėl motyvacija yra menka, o rezultatai – riboti. Turėtume nepamiršti, kad šalyse, kurios nėra gerai išsivysčiusios, darbo rinka taip pat atlieka svarbų skatinamąjį vaidmenį, kaip ir ekonomika apskritai.

*Ar galite pasiūlyti situacijų, kurios padėtų atskleisti pagrindines idėjas ir metodikas? Ar galite pateikti keletą idėjų?*

- Visa ŽKS skirta medžiaga turėtų būti parengta lengvai suprantamai ir patogiai.
- Smalsumas užsiimti kasdieniame gyvenime naudinga veikla.
- Emocinis įsitraukimas.

*Kaip manote, kokios yra pagrindinės problemos, darančios įtaką veiksmingam ŽKS kompetencijų ugdymui?*

- ŽKS motyvacijos stoka;
- neigiamas ŽKS požiūris į mokomuosius dalykus;
- išankstinio planavimo trūkumas;
- išteklių ir įrangos finansavimo trūkumas;
- gerai įrengtų patalpų trūkumas, mokslo laboratorijų asistentų stoka.

*Kokios didžiausios kliūtys ŽKS trukdo dalyvauti suaugusiųjų švietimo programose?*

Elementai, kurie neigiamai veikia faktinį ŽKS dalyvavimą ir vystymąsi, yra šie:

- asmeninės problemos (šeima, darbas, motyvacijos stoka, sveikata);
- organizaciniai klausimai (laiko trūkumas, pamokų tvarkaraštis, klasių sudėtis, ugdymo tikslai);



**LIBA**  
LIETUVOS IMITACINIŲ  
BENDROVIŲ ASOCIACIJA



- žemas išsilavinimo lygis / bendravimo įgūdžių stoka / mažas pasitikėjimas savimi ar susidomėjimas / gebėjimo mokytis stoka;
- lėšų ištekliams ir įrangai trūkumas / nepakankama techninė infrastruktūra (nestabilus interneto ryšys, sena įranga ir pan.) / gerai įrengtų patalpų trūkumas, mokslinių laboratorijų asistentų trūkumas;
- kultūra, kitoks vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo būdas;
- skaitmeninių įrankių naudojimas yra „priverstinis“, statiniu / elgsenos būdu;
- perteklinis ir atkaklus šiuolaikinių priemonių ir praktikos naudojimas, o ne paprastų įgūdžių, kurie gali būti naudojami kasdieniame gyvenime (sveikata, bendravimas ir pan.), mokymas;
- trūksta išankstinio planavimo / gerai apgalvotos programos su aiškiais tikslais ir geromis pedagogų komandomis;
- baimė žlugti, baimė nesugebėti, jaustis nepajėgiam, baimė sugadinti turtą;
- darbdaviai jų neremia.

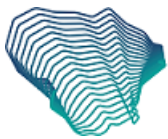
*Kokias strategijas, kurios padeda įveikti problemas ir (arba) kliūtis, įgyvendinote ir (arba) ketinate įgyvendinti? Atsižvelgiant į „asmenybės problemas“, labai svarbu sukurti įvairias suaugusiųjų studentų atpažinimo, įtraukimo ir motyvavimo strategijas. Šiam tikslui pasiekti gali būti naudinga sukurti asociacijų, susijusių su suaugusiais, tinklą. Be to, net pamokų „tikslai“ laikomi problema. Jie turi suprasti ir būti įsitikinę, kad tai, ką daro, yra konkrečiai naudinga siekiant jų darbo ir asmeninių tikslų. Programos, kurių turi laikytis mokytojai, yra pernelyg griežtos ir pagrįstos klasikine, formalia ir tiesiogine metodika. Suaugusiems mokiniams reikia praktiškesnio, naudingesnio ir problemų sprendimo metodo, kad jie galėtų aktyviai dalyvauti kursuose. Mokymo metodo pavyzdys yra indukcinė metodika, nuo konkretaus atvejo prie bendros taisyklės (gerai sukonstruotas protas geriau nei sąvokų pilnas protas).*

Norint padidinti suaugusiųjų dalyvavimą tokio pobūdžio ugdyme, galima įvardyti šiuos sunkumus ir iššūkius:

- tinkamai ir nuolat planuoti kursus ar užsiėmimus, ypač atsižvelgiant į suaugusiųjų darbo ir šeimos pareigas;
- pastatų prieinamumas vėlyvuojau laiku;
- tinkamas mokinių kompetencijų įvertinimas prieš prasidedant ugdymo laikotarpiui;
- asmeninio kurso ar kelio, skirto kiekvieno mokinio konkrečioms tikslams ir jėgoms pasiekti, sukūrimas;
- sąveika grupėse, kurios susiduria su tomis pačiomis problemomis ir siekia tų pačių tikslų;
- heterogeninių klasių, kurios mokosi pagal standartizuotą mokymo programą, kūrimas;
- homogeniškų klasių pagal lygį ir tikslus kūrimas;
- darbas grupėse didinant teigiamus ugdymo kelio elementus;
- tęstinės pastangos ir naujų perspektyvų kūrimas kiekvienam mokiniui;
- minkštųjų įgūdžių mokymas, kuris gali padėti studentams toliau tobulinti savo kompetencijas, net ir pasibaigus konkrečiam kursui.

Norint visa tai pasiekti, būtina veikti dviem skirtingais lygmenimis:

- *Pedagoginis lygmuo:* švietimo įstaigos ir (arba) organizacijos turi didinti savo lankstumą tvarkaraščių sudarymo galimybių, vidinio organizavimo požiūriu, siūlydamos visai kitokią, palyginti su jaunaisiais, ugdomąją veiklą, pagrįstą patraukliomis ir interaktyviomis metodikomis ir turiniu.
- *Profesinis lygis:* mokymo programa turėtų būti kuo labiau individualizuota ir sudaryta taip, kad maksimaliai padidintų darbinis ir profesinius tikslus bei galimybes ir nesukeltų jausmo, kad mokiniai „gaišta“ laiką.



**LIBA**  
LIETUVOS IMITACINIŲ  
BENDROVIŲ ASOCIACIJA



Be to, mokymai taip pat turėtų leisti instruktoriui padidinti savo gebėjimą prisitaikyti prie skirtingų suaugusiųjų besimokančiųjų situacijų ir pageidavimų, patobulinti gebėjimą dirbti kartu ir derinant veiksmus su kitais instruktoriais ir kurti ne standartinius, bet suaugusiųjų besimokančiųjų tikslus ir poreikius atitinkančius dalykus.

Paskutinis elementas, į kurį reikia atsižvelgti, yra tikrovės ir (arba) asociacijų, susijusių su suaugusiųjų pasauliu, tinklo sukūrimas. Tai gali paskatinti suaugusiųjų ryšį ir įsitraukimą, taip sukuriant būtinas prielaidas sėkmingam ugdymo keliui. Be to, šios realijos gali duoti naudingos informacijos siekiant tobulinti švietimo pasiūlą, stebėti ugdymo proceso veiksmingumą.

Kitos siūlomos strategijos, kaip įveikti problemas ir (arba) kliūtis, yra šios:

- skatinanti informacija ir kvietimai;
- asmeniniai skambučiai arba bendravimas per socialinę žiniasklaidą;
- siūlomas garantuotas įdarbinimas baigus darbą;
- apmokamos kelionės išlaidos ir maitinimas mokymų metu, taip pat teikiama nuolatinė priežiūra mokymų metu;
- vieninga atitinkamų valdžios institucijų (pavyzdžiui, Makedonijos suaugusiųjų švietimo centro) strategija, kurioje išdėstyti aiškūs tikslai ir kriterijai;
- technologinės ir komunikacinės kliūtys;
- visada būti arti besimokančiųjų ir jų poreikių;
- kas nors naudingas kasdieniame gyvenime, kad jis būtų lengvesnis;
- turėti šalia savęs mokytoją arba trenerį.

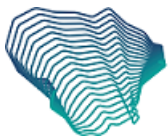
*Ar ŽKS dėstytojai naudoja veiklą ir metodus, kad užtikrintų, jog visi besimokantieji dalyvautų ugdymo programoje?*

- tai labai priklauso nuo veiklos ir grupės ar besimokančiųjų, tačiau ekspertai bent jau stengiasi;
- mokytojai stengiasi įsitraukti į mokymosi procesą;
- pedagogai skiria daugiau laiko specifinių sunkumų turintiems mokiniams.

*Kokią paramą ŽKS turi / turi gauti, kad galėtų tobulinti savo kompetencijas?*

- technologiniai ir komunikaciniai įgūdžiai;
- kompetentingi žmonės, galintys paprastai ir nuolat padėti tiems, kuriems reikia pagalbos;
- kantrybė ir prieinamumas;
- kad žinotų, jog gali kreiptis į ekspertą ir nesijausti nereikalingi;
- nuolatinė priežiūra mokymų metu ir po jų, kandidatams pradėjus dirbti. Tai padeda palengvinti jų naujai įgytas kompetencijas;
- turi būti prieinama visiems vyresniems nei 18 metų asmenims. Neformalųjį suaugusiųjų švietimą gali teikti bet kuris asmuo per švietimo teikėją, pripažintą pagal kiekvienos šalies įstatymus;
- Lietuvoje neformalusis suaugusiųjų švietimas paprastai suprantamas kaip asmens ir visuomenės interesus atitinkantis mokymasis, mokymas ir studijos, už kurių baigimą neišduodamas valstybės pripažįstamas dokumentas.

*Kokie veiksniai gali padėti motyvuoti ŽKS dalyvauti švietimo programose?*



Suaugusiųjų švietimo idėja vis dar yra stipriai neigiamai stigmatizuojama, ypač jei ji nėra aukštos kvalifikacijos. Iš tiesų, šiandien „suaugusiųjų švietimo“ pasaulis yra laikomas susijusiu su imigrantų pasauliu (mokyti italų kalbos) arba „lengvu“ būdu gauti tam tikrą pažymėjimą tiems, kurie per anksti paliko švietimo kelią (pvz., NEETs).

Be to, daugelis kitų elementų turi teigiamos įtakos faktiniam ŽKS dalyvavimui ir vystymuisi:

- tobulėjimas ir (arba) profesinis tobulėjimas yra svarbus motyvas dalyvauti švietimo ir (arba) mokymo programose;
- pripažįstamas sertifikatas, nauja karjeros galimybė (suteikianti paaukštinimą ar didesnį atlyginimą);
- tiesioginė ir (arba) matoma nauda (pvz., planšetinis kompiuteris palengvina skaitymą);
- bendravimo palengvinimas (socialinė žiniasklaida);
- smalsumas užsiimti kasdieniame gyvenime naudinga veikla;
- emocinis įsitraukimas ir daugiau asmeninio ugdymo;
- stebėti, kokių profesijų ir kompetencijų reikia darbo rinkai (programos, kurios aiškiai atitinka šiuos poreikius);
- nemokamos edukacinės programos;
- darbdavių parama (palankesnis darbdavių požiūris).

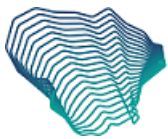
## Medžiaga, priemonės, išteklių ir praktika

Mokant ŽKS labai svarbu, kad mokymas būtų labai praktiškas ir konkretus, o ne teorinis, todėl gali būti labai naudinga naudoti kasdienę ir specifinę medžiagą. Medžiaga turi turėti tam tikrą ryšį su išorine (darbo) aplinka, o dėstytojas turėtų gebėti padėti studentams suprasti, kaip atliktos praktinės užduotys gali būti naudingos už pamokų ribų. Medžiaga, kurią galima naudoti, gali būti labai skirtinga:

- garso / vaizdo / video medžiaga;
- istorijų pasakojimas, minčių žemėlapių sudarymas, kalbos taikymas;
- individualiems poreikiams pritaikyti mokymosi išteklių;
- seminarai;
- kasdienio naudojimo daiktai;
- bendradarbiavimo internetu ir ne internetu priemonės.

Kiekvienas suaugusiųjų švietėjas savo programose naudoja skirtingą stilių, kuris susijęs su skirtingos medžiagos naudojimu, tačiau bendroji medžiaga naudojama beveik visais atvejais. Neformalusis mokymasis suteikia galimybę ŽKS ugdyti skirtingus įgūdžius, o vieni pabrėžia techninius įgūdžius, kiti – intelektualinius. Tačiau ir vieni, ir kiti apima tiek praktines, tiek teorines užduotis ir žinias. Buvo paminėta, kad „bendradarbiavimas yra pagrindinė visų šių elementų sąvoka“.

Kai kalbama apie metodus, technikas, medžiagas ir kt., naudojamus siekiant skatinti besimokančiųjų kritinį mąstymą, kūrybiškumą ir problemų sprendimo įgūdžius, suaugusiųjų švietėjai labiau diferencijuoja savo programas. Kaip minėta, kai kurie naudoja žaidybines priemones, pavyzdžiui, savęs vertinimo įrankius (viktorinas), kurie gerina jų kritinį mąstymą. Jų programose dalyvauja ir kai kurios kitos sudėtingesnės veiklos, pavyzdžiui, atvejo studijos, kurioms reikia daugiau kūrybiškumo ir praktinio požiūrio, taip pat kritinio ir analitinio mąstymo. Jiems parengti reikia daugiau laiko ir pastangų, tačiau, kita vertus, jie siūlo tiesioginį, praktinį požiūrį.



**LIBA**  
LIETUVOS IMITACINIŲ  
BENDROVIŲ ASOCIACIJA



Internetinėmis priemonėmis negalima naudotis visais atvejais. Iš tiesų, suaugusieji besimokantieji, kurie yra šio konkretaus mokymo tikslinė grupė, nėra skaitmeniniai čiabuviai, todėl reikėtų tinkamai juos apmokyti, kad jie kuo produktyviau naudotųsi didaktinėmis priemonėmis ir sąmoningai jomis naudotųsi.

Mokymo būdas turi būti ne tradicinis tiesioginis, bet labiau į dalyvavimą ir problemų sprendimą orientuotas metodas. Mokiniai turėtų būti vedami į savo žinių kūrimą, suteikiant jiems tam naudingų priemonių. Pavyzdys galėtų būti objekto, įvykio, išteklius, su kuriuo visi mokiniai susiduria kasdieniame gyvenime, panaudojimas kaip atspirties taškas, o nuo jo nutiesti kelią, kuriuo mokiniai galėtų tobulinti savo įgūdžius. Kita naudinga mokymo priemonė galėtų būti interaktyvių istorijų kūrimas (kažkas, kas yra įsiskambinę kiekvieno žmogaus sąmonėje), kurios įtraukia ir skatina mokinius eiti mokymo keliu, išlaikydamos jų dėmesį.

Sąveika su Europos platformomis (pvz., EPALE) gali būti labai svarbi ne tik siekiant padidinti kursų sklaidą, bet ir gauti svarbių atsiliepimų iš visos Europos specialistų.

*Kokius patrauklius ir svarbius išteklius ir medžiagą galite pasiūlyti ŽKS mokymui?*

- aiški ir paprasta informacija;
- žmogiškieji išteklių ir vadovai labai paprasti;
- nešiojamieji kompiuteriai, paprasta programinė įranga ir platūs ekranai;
- humaniški išteklių ir laboratorijos;
- galimybė dalyvauti internetu;
- įvairi įtraukianti veikla, pavyzdžiui, viktorinos, protų mūšiai, problemų sprendimas ir kita veikla;
- diskusijos (naudingos, kai norima apie ką nors išsamiai pagalvoti, taip pat, kai kalbama apie klausimus, kurie turi įtakos požiūriui ir sąmoningumui, o diskusijos labai naudingos norint išsiaiškinti, kaip suprantami alternatyvūs požiūriai).

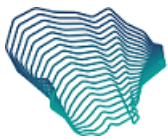
*Ar galite pateikti mokymosi galimybių ir geresnių galimybių įsitraukti į neformalų mokymąsi pavyzdį (-ius)?*

- mokymasis mėgdžiojant, stebint;
- mėgdžiojimas arba bandymas mėgdžioti draugus, kurie praktikuoja tai, kas patinka suaugusiesiems ir gali patraukti jų dėmesį;
- išmokyti naudoti internetu, kad galėtumėte pirkti už mažiausią kainą, ir programine įranga, kuri padėtų kasdienėje veikloje, kaip ir šeimos biudžete, ir pan.;
- atpalaiduojanti ir linksma aplinka, tikslinės grupės, kuriose dalyvauja naudotojai, kuriantys priemones, kuriomis galima dalytis;
- tai galima pritaikyti prie kiekvieno žmogaus išsivystymo ar mokymosi lygio;
- tai visada aktualu ir gali būti pritaikyta prie kiekvieno asmens poreikių;
- dalyvaujantys asmenys aktyviai mokosi dirbdami komandoje;
- tai mokymosi stilius, skatinantis įtrauktį ir įvairovę.

*Ar galite pasidalyti metodais, būdais, medžiagomis ir pan., naudojamais mokinių kritiniam mąstymui, kūrybiškumui ir problemų sprendimo įgūdžiams skatinti?*

- lengvas pokalbis apie realias problemas, artimas jų interesams, filmai, skaitymai, vadovaujami pokalbiai, manipuliavimas realiomis medžiagomis, įvairių medžiagų naudojimas amatams įgyvendinti;
- dalijimasis su draugais, kolegomis, taigi ir apmąstymai;
- pokalbiai grupėse;
- kodavimas, problemų sprendimas, atpalaiduojanti aplinka, leidžianti dalytis ir diskutuoti, mokymasis bendradarbiaujant, darbas su bendraamžiais grupėse;





**LIBA**  
LIETUVOS IMITACINIŲ  
BENDROVIŲ ASOCIACIJA



- ŽKS gali menkai arba visai nemokėti anglų kalbos.

Papildomos *iniciatyvos, praktika, tyrimai ir iššūkiai*:

Svarbios nacionalinės ir vyriausybės strateginės iniciatyvos / esami moksliniai tyrimai / politikos rekomendacijos / ES projektai, skatinantys ŽKS:

- Makedonijos prekybos rūmų iniciatyvos;
- Makedonijoje vykdomos „Humanost“ programos grindžiamos principu, kad žemo išsilavinimo lygio asmenims būtų suteiktos galimybės, programų pritaikomumo skirtingoms tikslinėms grupėms sąvoka, o kreditų ir įgūdžių sistema grindžiama realiais darbo rinkos poreikiais. Visos šios programos yra standartizuotos ir sertifikuotos, pripažintos nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

Projektai, kuriais remiama nacionalinė politika ir (arba) nacionalinė iniciatyva, skatinanti įtraukų švietimą ir (arba) orientuota į ŽKS galimybių suteikimą:

- Kai kurios savivaldybės vykdo tam tikrus projektus, taip pat Šiaurės Makedonijos įdarbinimo agentūra;
- „Humanost“ iš Makedonijos, „InterAktion“ iš Austrijos, „SerGED“ iš Turkijos, USB iš Graikijos.

Besimokančiųjų dalyvavimas švietimo programose:

- Dalyvavimas ir galimybės dalyviui būti dėmesio centre, skatinimas laisvai mąstyti ir reikšti savo mintis.

Mokymo programos, projektai ir (arba) kitos nacionalinės iniciatyvos, skirtos ŽKS gebėjimams stiprinti:

- Sėkmingiausios suaugusiems skirtų mokymų rūšys buvo programos, skirtos savo socialinės įmonės modeliui sukurti, taip pat perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo konkrečioje darbo vietoje programos.

Svarbūs akademiniai tyrimai, nacionalinės statistikos ar kitų statistinių šaltinių duomenys:

- Minėta EPALE platforma yra pagrindinis ir vienintelis geras šaltinis šia tema, kuriuo mes naudojames.

## LAB-ADA mokymosi tobulinimo planas

Naujojoje integruotoje „[DigComp 2.2](#)“ sistemoje „daugiausia dėmesio skiriama kiekvienai skaitmeninei kompetencijai taikomų žinių, įgūdžių ir nuostatų pavyzdžiams“. LAB-ADA projektas patvirtino „DigComp“ sistemą, dėl kurios paprašė ekspertų nuomonės. Sistema išsamiai pristatoma paskutiniame šio dokumento skyriuje: Mokymosi tobulinimo plano kūrimas. Toliau esančioje lentelėje pateikiami 5 sandaros ramsčiai, susiję su jų įgūdžių rinkiniais, pagal 25 ekspertų (po 5 iš kiekvieno partnerio) vidutinį pritarimo lygį:



| <b>1 ramstis: informacinis ir duomenų raštingumas</b>     | CSCI | PROMETEO | ECOKTIMA | ECO LOGIC | LIBA |
|---|------|----------|----------|-----------|------|
| 1.1. Naršymas, paieška ir filtravimas                     | 5    | 4        | 5        | 4         | 4    |
| 1.2. Informacijos ir turinio vertinimas                   | 5    | 4        | 5        | 4         | 5    |
| 1.3. Informacijos ir turinio valdymas                     | 5    | 3        | 3        | 5         | 5    |
| <i>1.4. Duomenų analizė ir informacijos panaudojimas</i>  |      |          | 3        |           |      |
| <b>2 ramstis: bendravimas ir bendradarbiavimas</b>        |      |          |          |           |      |
| 2.1. Sąveika  | 5    | 4        | 5        | 4         | 4    |
| 2.2. Dalijimasis  | 5    | 4        | 5        | 4         | 4    |
| 2.3. Pilietiškumas  | 3    | 3        | 3        | 3         | 5    |
| 2.4. Bendradarbiavimas                                    | 3    | 4        | 5        | 5         | 4    |
| 2.5. Tinklas  | 3    | 4        | 4        | 4         | 5    |
| <i>2.6. Skaitmeninės tapatybės valdymas</i>               | 2    | 3        | 1        | 3         | 3    |
| <b>3 ramstis: skaitmeninio turinio kūrimas</b>            |      |          |          |           |      |
| 3.1. Turinio kūrimas                                      | 5    | 3        | 5        | 5         | 4    |
| 3.2. Integravimas ir pertvarkymas                         | 3    | 3        | 4        | 5         | 5    |
| 3.3. Autorių teisės ir licencijos                         | 3    | 2        | 4        | 4         | 5    |
| <i>3.4. Programavimas</i>                                 | 1    | 1        | 1        | 1         | 1    |
| <b>4 ramstis: sauga ir etika</b>                          |      |          |          |           |      |
| 4.1. Įrenginių apsauga                                    | 5    | 2        | 2        | 4         | 5    |
| 4.2. Asmens duomenų ir privatumo apsauga                  | 5    | 3        | 4        | 5         | 5    |
| 4.3. Sveikatos ir gerovės apsauga                         | 2    | 4        | 3        | 4         | 5    |
| 4.4. Aplinkos apsauga                                     | 2    | 4        | 4        | 4         | 5    |
| <b>5 ramstis: problemų sprendimas</b>                     |      |          |          |           |      |
| 5.1. Techninių problemų sprendimas                        | 2    | 2        | 2        | 4         | 5    |
| 5.2. Poreikių ir atsako nustatymas                        | 2    | 2        | 2        | 5         | 5    |
| 5.3. Kūrybiškas naudojimas skaitmeninėmis technologijomis | 2    | 3        | 3        | 4         | 4    |
| <i>5.4. Skaitmeninių kompetencijų spragų nustatymas</i>   | 2    | 2        | 1        | 2         | 3    |

Rubrika: Ekspertų vidutinis sutarimo lygis nuo žemiausio 1 iki aukščiausio 5



**LIBA**  
LIETUVOS IMITACINIŲ  
BENDROVIŲ ASOCIACIJA



© LAB-ADA projekto partnerystė, 2023 m.

2021-1-LT01-KA220-ADU-000033776



**Co-funded by  
the European Union**



Ši licencija leidžia kitiems nekomerciniais tikslais perdaryti, pritaikyti ir kurti pagal šį kūrinį, jei jie nurodo mus ir suteikia licenciją savo naujiems kūriniams tokiomis pačiomis sąlygomis.

<https://creativecommons.org/licenses/?lang=en>

### *Autoriai*

Baciulytė Rima  
Economou Despina  
Filippi Maria  
Ignatonis Marius  
Kotsani Natalia  
Kotsanis Yannis  
Lozanovska Mia  
Negro Antonio  
Neshkoski Nikola  
Pastorino Smaldone Villani Francesca  
Smaldone Villani Carlo  
Tosi Barbara